

GEDIMINAS KARKA
(1922-1991)

Aktorius.

Gimė 1922 11 26 Panevėžyje žinomo muziko Mykolo Karkos šeimoje. Baigęs pradinę mokyklą, 1933-1941 m. mokėsi Panevėžio valstybinėje berniukų gimnazijoje. Priklausė "Meno kuopai". Kaip jis pats prisiminė, nei eilėraščių, nei prozos kūrinių nerašė, bet buvo geras skaitovas. Ypatingai aktyvus buvo vyresnėse klasėse. Padėdavo organizuoti taip vad. Aukštaitijos mokyklų literatų "sąlėkius". Labai domėjosi literatūra. Kad galėtų skaityti A. Puškiną, M. Lermontovą, L. Tolstojų originalo kalba, šiek tiek palankęs mokytojo J. Sokolovo vadovaujamą būrelį, savarankiškai pramoko rusiškai.

Istorinę išliekamąją vertę turi jo 1938 m. spalio 11 d. broliui jūreiviui Vytautui rašytas laiškas, kuriame detaliai

aprašo Panevėžio gimnazijų bei kitų mokyklų mokinių nepaklusnumo akciją, vyriausybei uždraudus minėti spalio 9-ąją, Vilniaus užgrobimo dieną.

Buvo demokratinių pažiūrų. Toks išliko visą gyvenimą. Gimnaziją baigė tragiškais Lietuvai 1941-aisiais metais. Išlaikius paskutinį vokiečių kalbos abiturus egzaminą, kitos dienos ankstų rytą vokiečių bombos krito ant Panevėžio. Nebuvo iškilmingo atestatų įteikimo akto. Atestatą gavo direktoriaus J. Keismo, kuris po kelių dienų buvo nušautas Mergaičių gimnazijos skverelyje, kabinete.

Baigęs gimnaziją, nuėjo į J. Miltinio organizuotą dramos studiją. Gabiam mokiniui po keletos mėnesių darbo studijoje, dar 1941 m. rudenį buvo duotas vaidmuo ir leista vaidinti teatro scenoje. Tapo tikru aktorium. Tame pačiame Panevėžio dramos teatre vaidino penkiasdešimt metų. Kečiasdešimt vaidmenų, sukurtų teatro scenoje, kino filmuose išliko žiūrovų atmintyje. Ypač ryškūs Bobčinskis N. Gogolio "Revizoriuje", Figaro O. Bomarše "Sevilijos kirpėjuje", Ščiukaris M. Šolochovo "Pakeltojoje velėnoje", Bekmanas F. Diurenmato "Franke V", Garunkštis J. Griciaus pjesėje "Pijus nebuvo protingas" ir kiti vaidmenys.

Nemaža vaidmenų suvaidino ir kine: Tėvo domininkono ("Pranciškus Skorina"), Alepsio ("Herkus Mantas").

Po daugelio aktorystės metų vyr. režisierius J. Miltinis jam ir dar vienam kitam patikėdavo kai kuriuos užsiėmus teatro studijoje. Taip jis prisidėjo prie jaunų aktorių ugdymo.

G. Karka – ir režisierius, parengęs keletą įsimintinų spektaklių: K. Binkio "Atžalyną", S. Maršako "Katės namus", G. Priedės "Pirmąjį Viki balių", O. Joseliano "Kol vežimas neapvirto", H. Gulbio "Albertą" ir kt.

Prasidėjus Sąjūdžiui, jis aktyviai dalyvavo jo veikloje. Buvo vienas iš Sąjūdžio renginių organizatorių.

Mirė jau Nepriklausomoje Lietuvoje 1991 m. gegužės

7 d., eidamas šešiasdešimt devintuosius metus.

Tai buvo visapusiškas, plataus diapazono aktorius, režisierius, puikus žmogus. Dramos teatras "Panevėžio balse" publikuotame nekrologe rašė: "Gediminas Karka talento ir darbštumo dėka aktorius mene pažino paslaptis, prieinamas tik tobulumo alkį juntantiems ir tikrojo profesionalo skonį išbandžiusiems kūrėjams. Ir ne tik pažino, bet būdamas gyvybingumo ir kūrybingumo pavyzdžiu daug ką atvėrė jaunesniųjų kartų aktoriams. Savo visapusiška kultūra, intelektualumu ir tolerancija Gediminas Karka darė itin pozityvią įtaką teatro gyvenime".

Kadangi jo gyvenimas ir kūrybinė veikla beveik tilpo sovietinio režimo laiko rėmuose, jo talento ir žmonių pagarbos negalėjo nepamatyti to meto vyresnybė. Jam buvo suteikti aukščiausi aktorius vardai, daug kartų skatintas "Garbės raštai" ir kitais apdovanojimais.

Panevėžio 490-ojo gimtadienio proga buvo suorganizuotas tarptautinis ekslibrisų konkursas. Jam savo darbus skyrė Bolivijos, Argentinos, Bulgarijos ir kitų kraštų dailininkai.

G. Karka palaikė ryšius su savąja gimnazija. Ne kartą susitiko su mokytojais ir mokiniais. Ypač įsimintina buvo jo viešnagė atkuriamajame "Meno kuopos" susirinkime 1989 m., kur jis papasakojo apie kuopos veiklą prieškaryje, apie kuopos narių likimus.

Gimnazijos istorijos muziejuje yra Mykolo ir Gedimino Karkų fondas, kuriame saugoma medžiaga apie šiuos įžymius žmones – Mokytoją ir Mokinį.

Bene taikliausiai Gediminą Karką apibūdino teatrologas V. Zabarauskas, sakydamas, kad jis "kukliausias iš geriausiųjų ir geriausias iš kukliausiųjų".